

16.5.2007
Notat

ANKI/jesc

Nye forældelsesregler afskærer skadelidte for erstatning på arbejdsskadeområdet

Indførelse af kortere forældelsesfrister betyder at ellers berettigede krav på arbejdsskadeområdet forældes. Det er nødvendigt, at der lovgivningsmæssigt tages skridt til at forhindre indskrænkning af retssikkerheden for mennesker, som er kommet til skade på deres arbejde.

Justitsministeren har den 28. februar 2007 på baggrund af betænkning nr. 1460/2005 fremsat forslag til lov om forældelse af fordringer – L 165.

FTF har ikke været hørt i forbindelse med fremsættelsen af lovforslaget, hvilket er meget beklageligt.

FTF har noteret sig, at Justitsministeren i forbindelse med forslaget 1. behandling fremførte følgende garanti: "...at den her lov er en lov, der først og fremmest tilgodeser forbrugerne". Efter FTF's vurdering omfatter denne udmelding desværre ikke "forbrugerne" i arbejdsskadelovgivningen - tværtimod.

FTF mener helt overordnet, at der er tale om et fornuftigt og tiltrængt tiltag på forældelsesområdet. Forældelsesreglerne kan med fordel moderniseres og forenkles.

Vi er som udgangspunkt positive overfor lovforslaget, og vi mener, at de 5 år der er reduceret til 3 år er en fornuftig afvejning af på den ene side hensynet til fordringshaver, der fortsat har en lang periode til at gøre sit krav gældende, og på den anden side hensynet til den der har indrettet sig på ikke at skulle betale.

Den gældende lovgivning er blevet til på et tidspunkt vor samfundet var helt anderledes indrettet. Lovforslaget skaber bedre harmoni mellem lovgivningen, og den virkelighed og dagligdag mange mennesker oplever.

Der er dog nogle specifikke problemer i relation til arbejdsskadeområdet, som vi neden for vil forklare nærmere:

Efter vores mening er der en række problemer ved indførelsen af de nye regler i forhold til arbejdsskadelovgivningen. De nye forældelsesregler fører til yderligere begrænsninger i de arbejdsskadedes mulighed for at få erstatning for følgerne af arbejdsskader. Dette set i lyset af at mulighederne for erstatning allerede er blevet indskrænket de seneste år på grund af stramning af praksis omkring anmeldelsesfristen og genoptagelsesmuligheden.

I lovforslaget foreslås:

- En almindelig forældelsesfrist på 3 år, der suspenderes ved utilregnelig uvidenhed om kravets eksistens.
- En absolut forældelsesfrist på 10 år, dog 30 år for krav for personskade og miljøskader.
- Egentlig afbrydelse af forældelsesfristen vil for eksempel ske ved skyldnernes erkendelse af kravet eller hvis der anlægges sag.
- Foreløbig afbrydelse af forældelsesfristen kan ske ved at kravet indbringes for en administrativ myndighed.
- Indbringes kravet for en administrativ myndighed forældes kravet 1 år efter myndighedens afgørelse er meddelt.

Lovforslaget medfører vidtrækkende konsekvenser for arbejdsskadedes mulighed for erstatning

Krav efter arbejdsskadelovgivningen vil som andre krav som udgangspunkt være omfattet af den 3-årige forældelsesfrist. Begyndelsestidspunktet for fristens løbetid foreslås at være tidspunktet for skadestidspunktet. Har den skadelidte ikke været vidende eller burde have været vidende om kravet kan 3 års fristen suspenderes efter lovforslagets § 3, stk. 2 og kravet er således kun omfattet af den absolutte 30-årige forældelsesfrist som gælder for personskader. Anmeldes skaden til Arbejdsskadestyrelsen afbrydes forældelsesfristen midlertidigt, forslagets § 21, stk.2. Indbringes sagen for Ankestyrelsen løber der fra Ankestyrelsens afgørelse i sagen en 1-årig frist fra meddelelsen om denne til kravet forældes.

FTF mener, at der bør tages stilling til de situationer, der kan opstå som følge af at forældelsen af krav efter arbejdsskadelovgivningen som udgangspunkt går fra at være 20 år efter Danske Lov til nu kun 3 år og som følge af at der indføres en frist på et år for indbringelse af sagen for domstolene. Det bemærkelsesværdigt, at der på i betænkningen ikke er ofret tid på en analyse af, hvad indførelsen af de nye regler vil betyde for de omkring 45.000 arbejdsskadede, der årligt anmelder deres sag til Arbejdsskadestyrelsen.

I arbejdsskadesager kan det forekomme problematisk, at krav, hvis eksistens skadelidte ikke har kendt til, på grund af en forkert administration af eksempelvis reglen om fastsættelse af erhvervsevnetab, nu forældes efter den korte frist og ikke som før først efter 20 år.

Et eksempel på en sådan situation kunne være en skadelidt, der var tilkendt 25 % i erhvervsevnetab efter Arbejdsskadestyrelsen tidligere praksis om erhvervsevnetab under revalidering. Denne praksis underkendtes af Højesteret ved dom af 10. januar 2002.

Ved dom af 9. februar 2006 udtalte Højesteret, at sager også før dommen af 10. januar 2002 kunne genoptages, da der ikke fandtes frister for indbringelsen af Ankestyrelsens afgørelser. Alle sager afgjort efter den tidligere praksis kunne derfor genoptages. Dette medførte at op mod 8000 sager, som var afgjort i perioden, hvor den underkendte praksis blev anvendt i sager, hvor skadelidte var under revalidering, blev genoptaget forvaltningsretligt. I disse sager ville kortere frister have afskåret en stor del af de skadelidte for at få efterprøvet rigtigheden af deres afgørelse om erhvervsevnetabet, da kravene ville være forældede.

Det er stærkt betænkeligt, når skadelidte ikke har kendt til kravets eksistens på grund af ukendskab til retsreglerne, lægges i betænkningen op til at suspensionsmuligheden i § 3, stk. 2 ikke kan anvendes. Dette begrundes i den praksis der eksisterer i forbindelse med suspensionsmuligheden for den 5-årige forældelsesfrist i 1908-loven. Efter denne praksis er det klare udgangspunkt, at en retslig vildfarelse ikke begrundet suspension.

I betænkningen giver en række medlemmer af Udvalget udtryk for, at der på en række områder bør indføres særlige regler, der giver ret til genoptagelse ved retlig vildfarelse uanset forældelse – særligt i tilfælde, hvor kravet vedrører efterbetaling af krav hos det offentlige.

Det anføres at, "I vurderingen af, hvorvidt borgere og virksomheder skal være berettigede til at få ændret en tidligere truffen afgørelse fra en offentlig myndighed, bør det være et tungtvejende hensyn, at borgere og virksomheder skal have tillid til, at offentlige regler og myndighedsafgørelser er lovlige – det er også i myndighedernes interesse. Hvis det undtagelsesvis måtte vise sig, at en regel eller en afgørelse tilsidesættes som retsstridig, taler hensynet til borgerens og virksomheders retssikkerhed for, at der efterfølgende og i videre omfang, end hvad der følger af de almindelige forældelsesretlige regler, kan ske en justering, så de berørte parter har mulighed for at opnå den retstilling, man oprindeligt havde krav på".

Vi mener, at de samme hensyn bør udvises overfor de arbejdsskadedes retssikkerhed i de tilfælde, hvor deres sag er afgjort efter en forkert praksis.

Særligt om 1 års fristen for indbringelse af sager for domstolene

Indførelse af en 1-årig frist til at indbringe sagen for domstolene vil medføre en begrænsning af muligheden for arbejdsskadede for at opnå erstatning, da der reelt vil blive tale om en søgsmålsfrist.

Når den arbejdsskadede har fået meddelelse om afgørelsen fra Ankestyrelsen, har vedkommende 1 år til at indbringe sagen for domstolene. Vi anser denne frist for at være uhensigtsmæssigt kort, da den arbejdsskadede ofte ikke på dette tidlige tidspunkt vil være færdigudredt. Kommunen har på dette tidspunkt ofte endnu ikke afsluttet afprøvningen i forhold til arbejdsmarkedet eller lignende. Fristen på 1 år er yderligere kort tid i forhold til den arbejdsskadedes mulighed for at tage kontakt til fagforening eller advokat, som indenfor fristen skal indhente oplysninger for at vurdere om afgørelsen skal prøves ved domstolen. Herunder særligt detaljeret levnedforløb, lægelige second opinions og vidner. Dette betyder, at mange arbejdsskadede ganske enkelt ikke vil kunne nå at tage skridt til at stævne Ankestyrelsen inden for fristen og derved vil fortabe retten til at få prøvet afgørelsen.

Den korte frist kan yderligere medføre, at der vil ske en stigning af antallet af anlagte retssager, som vil øge belastningen af domstolene. De berørte parter vil på grund af den korte frist være nødsaget til at indbringe stævning for at afbryde forældelsen også i sager, hvor de og deres partsrepræsentanter endnu ikke har haft tid til at vurdere om, kravet er begrundet.

Efter de nuværende regler er der i arbejdsskadelovgivningen mulighed for at få genoptaget sagen indtil 5 år efter den første afgørelse om spørgsmålet. Denne mulighed forsøges i dag ofte som alternativ inden, der anlægges sag, hvis det

vurderes muligt på grund af ændrede forhold. Forestiller man sig en situation, hvor genoptagelse afvises i det administrative system på grund af, at kravene til genoptagelse ikke er opfyldt, vil muligheden for at få prøvet den første afgørelse ved domstolen være udelukket, da der på dette tidspunkt i langt de fleste tilfælde vil være forløbet mere end et år siden Ankestyrelsen meddelte sin afgørelse.

Afsluttende bemærkninger

FTF mener således, at det er nødvendigt, at der tages stilling til konsekvenserne på arbejdsskadeområdet ved indførelse af ny forældelseslovgivning. FTF skal i den forbindelse henvise til Søren Kjær Jensen og Karsten Høys bemærkninger i henvendelse til Retsudvalget af 14. maj 2007, som FTF støtter.

Det er som ovenfor nævnt FTF's vurdering, at en eventuel vedtagelse af ny forældelseslov vil medføre at en række krav, der i dag ville udløse en forsikringsbetalt erstatning - ikke længere vil være omfattet af loven. Disse personer vil således være henvist til offentlig forsørgelse eller lignede ordninger, der må træde i stedet for de nuværende muligheder.

For FTF vækker det særlig undren, at lovgiver ikke har reageret på lovforslaget i form af at afbøde dets alvorlige implikationer for de arbejdsskadede.

FTF vil i den forbindelse minde om, at partierne V, K, S, DF, SF, RV og KrF den 14. marts 2003 indgik aftale om en arbejdsskadereform i forbindelse med lovforslag 216 fra 2003.

Hovedelementerne i aftalen er baseret på en udvidelse af ulykkesbegrebet svarende til den igangværende udvikling af det forsikringsretlige ulykkesbegreb samt en udvidelse af erhvervs sygdomsbegrebet.

Aftalen havde følgende indhold: "Skadebegreberne skal forenkles og udbygges, hvorved de bringes i overensstemmelse med den almindelige opfattelse af, hvad der er en ulykke som følge af arbejdet, og hvad der er en erhvervs sygdom. Sigtet er et mere retfærdigt og gennemskueligt system, der vil føre til anerkendelse af flere arbejdsskader.

Regeringen påtog sig altså i 2003 ansvaret for at flere mennesker ville være omfattet af den beskyttelse, som arbejdsskadeloven giver mennesker, der kommer til skade under udførelsen af deres arbejde.

Nu tager samme regering - de facto - de opnåede forbedringer tilbage med den anden hånd.

Forslagets videre behandling må vise om regeringens aftaleparter vil kunne acceptere, hvad der må betegnes som et løftebrud - godt nok foretaget behændigt i en anden lov, men udfaldet bliver det samme for den person, der kommer til skade og må affinde sig med offentlig forsørgelse resten af livet frem for en erstatning, der vil kunne afbøde en social og menneskelig deroute.

Venlig hilsen

Marianne Heide
Personale- og administrationschef